

บทบรรณาธิการ

คำถาม ผู้ร้องสอดยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดี ศาลชั้นต้นสั่งยกคำร้องสอด แต่ผู้ร้องสอดได้ยื่นอุทธรณ์ หากผู้ร้องสอดนำคดีเรื่องเดียวกันมายื่นฟ้องอีกจะเป็นฟ้องซ้อนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๙๓๘/๒๕๕๕ คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน จำเลยทั้งสี่ร่วมกันก่อสร้างอาคารศาลาพักผ่อนพักผ่อนเข้ามาในที่ดินของโจทก์เนื้อที่ประมาณ ๑๐๐ ตารางวา ขอให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินของโจทก์และเรียกค่าเสียหาย จำเลยทั้งสี่ขาดนัดยื่นคำให้การ ก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาชี้ขาดคดีโดยจำเลยทั้งสี่ขาดนัดยื่นคำให้การ ผู้ร้องสอดที่ ๑ และผู้ร้องสอดที่ ๒ ยื่นคำร้องว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่ดินของโจทก์ แต่เป็นที่ป่าช้าซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่สาธารณประโยชน์ ขอให้พิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ ห้ามโจทก์เกี่ยวข้องอีกต่อไป ศาลชั้นต้นยกคำร้องของผู้ร้องสอดทั้งสอง ผู้ร้องสอดทั้งสองอุทธรณ์ ขณะที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ภาค ๔ ผู้ร้องสอดที่ ๒ ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องโจทก์ คดีนี้เป็นจำเลยต่อศาลชั้นต้นเป็นคดีแพ่ง ขอให้พิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดินสาธารณประโยชน์อื่นซึ่งจะเห็นได้ว่า คดีนี้ที่ผู้ร้องสอดทั้งสองร้องสอดเข้ามา และคดีที่ผู้ร้องสอดที่ ๒ เป็นโจทก์ฟ้องโจทก์เป็นจำเลยในคดีแพ่งดังกล่าวนี้มีประเด็นพิพาทเป็นอย่างเดียวกันว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ จึงเป็นคดีเรื่องเดียวกัน และการที่ผู้ร้องสอดที่ ๒ ยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดีนี้ตามมาตรา ๕๗ (๑) ถือได้ว่า ผู้ร้องสอดที่ ๒ ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องโจทก์เป็นจำเลยแล้ว แม้ศาลชั้นต้นจะสั่งยกคำร้องแต่ผู้ร้องสอดที่ ๒ ได้ยื่นอุทธรณ์ คดีของผู้ร้องสอดที่ ๒ จึงยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณา การที่ผู้ร้องสอดที่ ๒ นำคดีเรื่องเดียวกันนี้มายื่นฟ้องโจทก์เป็นคดีแพ่งของศาลชั้นต้นอีกจึงเป็นฟ้องซ้อนต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑) การที่ศาลชั้นต้นสั่งรับคดีดังกล่าวของผู้ร้องสอดที่ ๒ ไว้พิจารณา จึงเป็นการไม่ชอบและย่อมส่งผลพลอยทำให้กระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการต่อมาในภายหลัง จนกระทั่งศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเป็นคดีแพ่งและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายืนตามให้ยกฟ้องของผู้ร้องสอดที่ ๒ และคดีถึงที่สุดไปแล้วนั้นไม่ชอบด้วย

กฎหมายไปด้วย เสมือนหนึ่งไม่เคยมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีดังกล่าวมาก่อนเลย ดังนั้น การดำเนินคดีนี้จึงไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือเป็นฟ้องซ้ำกับคดีดังกล่าวของผู้ร้องสอดที่ ๒ อันจักต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๘ แต่อย่างไร

คำถาม โจทก์ในฐานะผู้รับจ้างอนงนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินที่จำนองออกขายทอดตลาด ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เป็นเจ้าหนี้จำเลยตามคำพิพากษาคดีอื่นที่ศาลมีคำพิพากษาตามยอมให้จำเลยโอนขายที่ดินให้ผู้ร้อง จะขอให้เพิกถอนการยึดได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๒๒/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำนองที่ดินพิพาทตามหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันโจทก์จึงเป็นเจ้าของซึ่งมีหลักประกันพิเศษเมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามยอมให้จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์ หากไม่ชำระให้ยึดที่ดินทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาด แต่จำเลยไม่ชำระหนี้ โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินดังกล่าวออกขายทอดตลาด โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้บุริมสิทธิจำนองจึงมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากเงินที่ขายทอดตลาดที่ดินก่อนเจ้าหนี้สามัญ แม้ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้จำเลยตามคำพิพากษาในคดีอื่นที่ศาลมีคำพิพากษาตามยอมให้จำเลยโอนขายที่ดินให้ผู้ร้อง อันทำให้ผู้ร้องอยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๐๐ ก็ตาม แต่เมื่อสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิอื่น ๆ และเป็นสิทธิที่ยังมิได้จดทะเบียนจึงไม่ได้รับความคุ้มครองตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๘๗ ผู้ร้องไม่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนโจทก์ผู้รับจ้างอนง และจะอ้างว่ามีสิทธิเหนือทรัพย์ที่โจทก์นำยึดไม่ได้ การบังคับคดีของโจทก์ไม่กระทบสิทธิของผู้ร้อง ไม่มีเหตุเพิกถอนการบังคับคดี

คำถาม ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๒ เพราะเห็นว่าคดีขาดอายุความ โจทก์อุทธรณ์ฝ่ายเดียว จำเลยที่ ๒ จะยื่นคำแก้อุทธรณ์ได้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นในประเด็นที่วินิจฉัยให้จำเลยที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ได้หรือไม่ และเป็นประเด็นที่ศาลอุทธรณ์ต้องวินิจฉัยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๓๑๐/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๒ โดยผลแห่งคดีจำเลยที่ ๒ จึงไม่จำต้องอุทธรณ์ แต่โจทก์มีสิทธิอุทธรณ์ เมื่อโจทก์ยื่นอุทธรณ์ จำเลยที่ ๒ มีสิทธิยื่นคำแก้อุทธรณ์ได้ เมื่อจำเลยที่ ๒

ไม่เห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ แต่ที่พิพากษายกฟ้องเพราะเห็นว่าฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๒ ขาดอายุความแล้ว จำเลยที่ ๒ ย่อมมีสิทธิโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นในประเด็นที่วินิจฉัยให้จำเลยที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ขดใช้คำสืบทอดแทนแก่โจทก์ได้ แม้จำเลยที่ ๒ มิได้ยื่นเป็นคำฟ้องอุทธรณ์ก็ตาม แต่จำเลยที่ ๒ ก็มีสิทธิคัดค้านโดยกล่าวในคำแก้อุทธรณ์ได้ ประเด็นข้อพิพาทดังกล่าวจึงยังมีอยู่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ต้องวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวด้วย

คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษฐานลักทรัพย์ ศาลชั้นต้นได้สอบสวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่า คดีโจทก์มีผลในความผิดฐานยกยอก โดยที่เป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ได้กล่าวในฟ้อง ชอบหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๔๖/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษฐานลักทรัพย์ ศาลชั้นต้นได้สอบสวนมูลฟ้องแล้ว ฟังว่า จำเลยเอาทรัพย์สินของโจทก์ขณะที่อยู่ในความครอบครองของตนไปโดยทุจริต จึงมีมูลความผิดฐานยกยอก แม้เป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ได้กล่าวในฟ้อง แต่ข้อแตกต่างระหว่างการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์กับฐานยกยอกทรัพย์นั้นเป็นเพียงรายละเอียดซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงฯ มาตรา ๔ มิให้ถือว่าต่างกัน ในข้อสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ การที่ศาลชั้นต้นเห็นว่าคดีโจทก์มีมูลในความผิดฐานยกยอกจึงชอบแล้ว

ศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์ทราบเรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดแล้วฟ้องคดีเกินกว่าสามเดือน ความผิดฐานยกยอกจึงขาดอายุความ โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์รู้ถึงการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิดในวันที่ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งผู้แทนเฉพาะคดีของโจทก์ เมื่อผู้แทนเฉพาะคดียื่นฟ้องจำเลยในวันดังกล่าว คดีจึงไม่ขาดอายุความในการวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว ศาลอุทธรณ์จำต้องย้อนไปวินิจฉัยว่า โจทก์รู้ถึงการกระทำความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดเมื่อใด จึงเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่ข้อกฎหมายที่โจทก์อ้าง เมื่อคดีของโจทก์ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงฯ มาตรา ๒๒ ที่ศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์ของโจทก์ในความผิดฐานยกยอกจึงเป็นการไม่ชอบ

คำถาม ฟ้องเดิมไม่ครบองค์ประกอบความผิด โจทก์จะขอแก้ฟ้องให้ครบองค์ประกอบความผิดหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๘๐/๒๕๕๕ ตามฟ้องโจทก์ที่บรรยายถึงการกระทำทั้งหลายอ้างว่าจำเลยทั้งสามร่วมกันกระทำความผิด ไม่มีข้อเท็จจริงหรือการกระทำใดของจำเลยทั้งสามที่เป็นการเอาทรัพย์สินของโจทก์ไปโดยทุจริต และฐานรับของโจทก์ก็ไม่มีข้อความใดที่กล่าวอ้างว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันรับไว้ซึ่งทรัพย์สินโดยรู้ว่าได้มาโดยการกระทำความผิดที่เข้าลักษณะลักทรัพย์หรือรับของโจทก์ ศาลล่างทั้งสองยกฟ้องความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์และร่วมกันรับของโจทก์ชอบแล้ว ส่วนที่โจทก์ขอแก้ฟ้องโดยขอแก้หรือเพิ่มเติมข้อเท็จจริงที่เป็นการกระทำทั้งหลายของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จากเดิมซึ่งไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานรับของโจทก์เพื่อให้ครบองค์ประกอบความผิด มิใช่เป็นการขอแก้หรือเพิ่มเติมฐานความผิดหรือรายละเอียดซึ่งต้องแถลงในฟ้องดังที่ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๔ บัญญัติให้ทำได้ ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้องชอบแล้ว เมื่อศาลชั้นต้นยกฟ้องความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์และร่วมกันรับของโจทก์โดยมิได้ไต่สวนมูลฟ้อง ฟ้องของโจทก์จึงคงมีเพียงความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๔, ๒๖๘, ๓๔๑ เท่านั้นที่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ความผิดดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับอยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๕) ศาลชั้นต้นย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาตามมาตรา ๑๘ ศาลล่างทั้งสองไม่รับคดีไว้ไต่สวนมูลฟ้องจึงชอบแล้วและชอบที่ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลแขวงที่มีเขตอำนาจตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๖ วรรคท้าย การที่ศาลล่างทั้งสองไม่โอนคดีไปยังศาลแขวงแต่คืนฟ้องในความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๔, ๒๖๘, ๓๔๑ แก่โจทก์ อันเป็นการที่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นการไม่ชอบ แม้โจทก์มีได้ฎีกาแต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ